

ПИЈЕМОНТ

ДИРЕКТОР: Бранко Божовић

ОСНИВАЧ: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

УРЕДНИК: Коста М. Луковић

Три најважнија питања

— У очи прве седнице Народне Скупштине —

Сутра се у Нишу састаје уредован сазив Народна Скупштина. Озбиљни тренуци у којима се наша држава налази, намећу влади и народним посланицима озбиљне дужности. Све што се односи на војне потребе, и све што је потребно за ублажавање ратних тегоба мирном становништву, треба благовремено и на најбољи могућан начин да реше народни представници.

Поред закона о реквизицији и поред ванредних кредита, због којих се, у главном, и састаје Народна Скупштина, потребно је да у овом сазиву буду решена још нека неодложно важна питања. На нека од њих, ми скрећемо пажњу владе и народних посланика.

I. Питање о кирији. — Законом о мораторијуму питање о кирији није потпуно решено. Законодавац је пред овај рат, као и пред оба прошла, унео у закон о мораторијуму свега једну одредбу: да војни обвезници за време рата не плаћају кирију. Како овом одредбом није ни у колико регулисано питање о ратној кирији, а Народна Скупштина треба да ово важно питање регулише или уношењем нових одредаба у закон о мораторијуму, или доношењем специјалног закона о кирији. Тим одредбама требало би нарочито фаворизирати београдске закупце станова т.ј. изједначити их с војним обвезницима, пошто је Београд био дуже време изложен бомбардовању. За расправу свих спорова око ратне кирије не треба да буду надлежни првостепени и општински судови, пошто они имају да суде по Грађанској Законику, већ потротни судови или судови добрих људи.

II. Питање о интересу. — Ослобођење од плаћања кирије војних обвезника и необвезника из пограничних места, чија је привредна способност због ратних прилика сведенa на нулу, значи укидање ренте на непокретности за време рата. Пошто су сопственици кућа лишени ренте од ставова, то и њима, законодавним путем, треба учинити ове олакшице: а) ослободити их плаћања пореза на зграде издате под кирију и б) ослободити их плаћања интереса на хипотекарни кредит.

III. Питање о помагању сиротиња. — Ово питање обухвата читав комплекс ситних питања, која је немогућно у једном чланку ни изложити, а камо ли продискутовати. Но, како о овом постоји формални, ма да мало претерани, законски предлог социјалистичких посланика, то Народна Скупштина треба, с обзиром на финансијско стање наше државе, да донесе закон, по коме ће се општина бринути о помоћи породицама сиромашних војничких обвезника.

Сва три поменута питања засецају дубоко у наш народни и државни живот. Њих веља Народна Скупштина у овом сазиву да реши, како породице бораца за Велику Србију не би биле изложене великим бедама и непријатностима.

Из бојне линије

Братска љубав

У једној чешти била су два браћа из једног мачванског села. Један је имао сребрну медаљу, други никакву.

Борба на Церу. Аустријанци су кидисавали бесно;

ми смо их одбијали јуначки. Наједном, онај Мачванин без медаље паде. Куршум га ударио у чело. Ни зену није.

Његов брат остави пушку, подиже му главу и виде да је мртав. Он се заплака и, поплако и побожно, скиде своју медаљу са груди, па је прикачи на груди мртвог брата.

— Нека, заслужију ја другу, светећи мага брата!..

То рече, погледа сузним очима брата још једном и оде да му искона гроб под једним громом.

Побуна у Познању

Становништво очекује долазак Руса —

Сељаци који су побегли из Познања, причају да су немачке власти у Познању и Шлезији ухапсиле многе јавне раднике и свештенике из страха од антинемачке агитације. Велики број затвореника је стрељан.

Буне, које се врло често појављују, бивају крваво угушиване. Народ са нестручњем очекује долазак Руса.

Осуђени лиферанти

(Извештај „Илемонту“)

Ниш, 29. окт.

С осудом Коче Поповића, који је својим издајничким радом хтео да потрује српске војнике, нису пресечене све несавесности и злоупотребе војних лифераната. Откривене су и кажњене нове лиферантске мафије.

Недавно је Маркус Нахмјас, лиферант пасуља, осуђен на три године затвора, зато што је држави излиферовао девет вагона пасуља, неупотребљивог за исхрану војника. Чланови комисије која је пасуљ примила: Душан Милосављевић и Сретен Вукашиновић, осуђени су по месец дана затвора за немарљиво

да донесе баш у овај мах из гордот му завичаја у нашу искрену, питому Шумадију? Шта га донесе амо сада, када и његова велика домовина треба снаге, као што је била његова?.. Донеле су га две велике врлине, које су биле одлике душе његове — милосрђе и љубав према немоћним и онима што паде од неправде силника — а које испуњавају бескрајним мислима онај пут његова тако кратког живота од колевке му у силој и правичној Енглеској до његова гроба у мученичкој и напајеној Србији, на коју је пројељива ајдаја разјапила своје ненасите чељусти, да је халапљиво прогута; донела га је жива жеља међу Србе, јер је слушао о њима и знао, да су кадри с искреном љубављу загрлати и свога непријатеља, а некомоли неће њега, свога пријатеља...

У тренутку, кад је махнитост пошла у културној Европи да прирује пир, кад је узврели мозак једног назови-културног силни-

вршење службе; трећи члан комисије, Косча Ђорђевић, осуђен је на два месеца затвора.

Поред ових, осуђени су јуче на три године затвора: Коста Каџика, председ. Акционарске Штедионице и његов милиар Никола Ђорђевић.

Поред њих двојице, кажњени су још и ови чланови комисије: Атанасије Радојковић, Коста Штерић и Драг. Влашковић на по месец дана затвора. Ова тројица су кажњени за нехатно вршење службе у тровачници (млину) злогласног пескара Коче Поповића.

Што се овим злочинцима почело улазити у траг, има се благодарити енергичном и савесном војном истражнику у Нишу, који је почeo да великом метлом чисти наше друштво од лиферантског ћубрета. У добар час!

Макара.

Једвој једном

Ослобођење Русије од повлашћених Немаца —

До овог рата Немци су у Русији уживали тако велике повластице да су се против њих веома често бунили руски патриоти. Али меродавни кругови нису обраћали пажњу на те опомене, тек је овај рат отворио очи свима, па и владајућим круговима.

Четрдесет од сто свих индустријских привилегија и патентата у Русији издано је немачким и аустријским поданицима. Та су права сада укинута царском наредбом.

Али није само у индустрији и трговини Русија за Немце и Аустријанце досада била „обетована“ земља. У неким крајевима Русије постала је фактичка влада немачког језика и „културе“. У Љубави, (Прибалтичка покрајина) чак се и званична преписка водила на немачком језику и ако је од свег

становништва свега 11 од сто Немаца, а 10 од сто Руса, 43 од сто Латиша Польака и Литавца 21 од сто.

Међутим њиховом царству сад је дошао крај. Са уништењем немачке најезде процветаје словенска култура.

Ситуација

— Кратки извештаји са свих бојишта. —

Београд, 30. октобра.

На нашем ратишту нема шта да се забележи.

У руској Польској операције гоњења непријатеља врше се систематски и са успехом. Није било промена. — На кавнском фронту настала је на позицији Киприје артиљеријска борба, у којој су Руси надмоћнији.

На француско-немачком фронту борба се наставља са истом жестином као и досад. Воде се борбе око позиција, које су савезници заузели недавно, па их сад утврђују. Последњих дана открива се тактика генерала Жофра: постепено и стално отимање немачких позиција. Кад се и најмања позиција отме, она се прво силно утврди, па се тек онда осваја следећа. Оваква тактика захтева много времена, али је зато поуздана.

Против Бетмана Холвега

— Побеђени почињу да се разрачунавају —

„Цирихер Пост“ јавља да се у Берлину образовала клика, којој припада и граф Ревентлов, и која је повела најжешћу кампању против канцелара Бетман-Холвега. Као први резултати те кампање били су гласови о оставци канцелара, које смо ми још раније забележили.

Маштајући о бесконачном проширењу Немачке, клика је покушала, да код цара Вильема оцри Бетмана, да је

осмејак помућен. Желео сам имати адресу његових у његовој домовини. Он ми ју је дао и онда сам спазио у томе осмејку неки унутарњи бол. „Шта ли то?!“ — питао сам се. Шта.. Мисли човекове су бескрајне, па су ваљда и њега пренеле к његовима и можда полетеле у будућност, износиле му слике свакојаке, па и црне и најцрнје, и још много што-шта, а све у незнатном делићу једног једног тренутка! Да се није, можда, у тај мах пристети свију својих на дому, да ли му није изашла

осмејак помућен. Желео сам имати адресу његових у његовој домовини. Он ми ју је дао и онда сам спазио у томе осмејку неки унутарњи бол. „Шта ли то?!“ — питао сам се. Шта.. Мисли човекове су бескрајне, па су ваљда и њега пренеле к његовима и можда полетеле у будућност, износиле му слике свакојаке, па и црне и најцрнје, и још много што-шта, а све у незнатном делићу једног једног тренутка! Да се није, можда, у тај мах пристети свију својих на дому, да ли му није изашла осмејак помућен. Желео сам имати адресу његових у његовој домовини. Он ми ју је дао и онда сам спазио у томе осмејку неки унутарњи бол. „Шта ли то?!.. Ко ће то знати!.. Али да се његова растужена мати данас гуши у сумзама, знамо појуздано, јер их је глас о губитку њеног сина мора

Др. Роберт Ридлеј
— Један који је веровао у моћ и културу српску. —

Тужни зборе,*)

Од колевке до гроба само је један корак, па и на томе тако кратком путу снује човек планове веће и од вечноности. Да, да.. ум за морем, а смрт за вратом!.. Па тако ово и овог доброг човека, где лежи овде пред нама изболова, избледео, непомичан, безгласан, мртав, у овом мртвачком лесу!.. Међу нама је.. он је наш!.. Наш.. а из далека света, чак с краја Европе, отуд испреко мора, из гордога Албијона!.. Шта

*) Говорио др Никола Вучетић на збору у Крагујевцу при сахрани енглеског лекара др Роберта Вилема Ридлеја, који је умро од дисентерије, а био на послу у Г. рез. болници у Крагујевцу, 22. окт. 1914. год.

при свом одласку у Белгију покушао да ублажи строге војничке мере, које су предузели Немци.

Изгледа да је Бетман увидео, куда су Немачку одве-ли милитаристи те чини напоре, да смањи њихову власт. Не зна се да ли је канцелар доволно јак да обори ову клику, у којој има и утицајних личности.

Четврти месец рата

— Кратак преглед и виначај досадашњих руских операција —

— Од В. Михайлова

Настало је већ четврти месец отако је Немачка бацила рузвицу Русији и како је отпочео највећи рат, који је свет видео. За та три месеца борба на источном европском ратишту почела је добијати доволно одређен карактер. Ратни план Немачке, који је наметнула и Аустрији, предвиђао је истовремено наступање и на исток и на запад. Али главна тежња наступања на исток, у првом периоду рата, кад је Немачка имала да смрви Француску, пала је на армију двојне монархије.

Немачки генералштаб сматрао је бразу мобилизацију руске војске за немогућу и није веровао у њену бразу концентрацију, те савезничкој војсци није оставио у помоћ веће силе. Сем тога, Немци су много полагали на способност своје војске, на своју тешку артиљерију, окlopљене аутомобиле и бодљу организацију своје ваздушне извиђачке службе и шпијунаже.

У колико се то може судити према делатности немачких и аустријских главних штабова, немачки је план најпре предвиђао наступање у северној Галицији и Пољској на левој обали Висле са циљем да пробије наш центар. На крилима, пак, савезници нису мислили да наступају, те су у Источној Пруској и источној Галицији сконцентрисали релативно мале снаге, уздајући се у природне препреке на путу руског наступања, а и то да се Руси неће моћи брзо сконцентрисати. Рененкампфово нагло наступање принудило је убрзо Немце, да са западног ратишта пребаце у Источну Пруску знатан број трупа. Истина, погибија Самсонова принудила је Рененкампфа, да се врати за Њемен, али су Аустријанци, поражени у великој галицијској битци, морали да одступе скоро до Кракова. Такав је био положај на крају другог месеца рата.

Трећи месец рата отпочео је енергичним покушајем ќенерала Хинденбурга, главног команданта

изазвати... Она плаче, сам Бог не-ка је утеши! А он и јест једини кадар да јој рекне, да је родила сина, којег је живот био дуг као вечност, и ако је умро прерано, јер јој је син пао на постлу посвећеном отаџбини једног доброг на-рода...

Хвала тој великој матери, а њеном сину, којег ће гроб и потоња наша поколења памтити и пазити, нека је слава!

Слава доктору Роберту Рид-леју!

Радомир Милосављевић

— Четник. —

(Свршетак)

Данас опет ишао сам у болни-цу да видим шта је с Радомиром. Морао сам да идем, јер целе ноћи нисам могао спавати — Радомир ми је био непрестано пред очима. Где ли је мајка његова? — питао сам се; да ли она зна шта је с

њеном снагом и њеном диком?..

Било је време када лекари по-хађају рањенике, прегледају им ране и издају наредбе за ново не-говање. У сали, где је Радомир лежао, преглед је вршио сам шеф-лекар Америчке Мисије, Д-р Риен, озбиљан и забринут, оче-видно унесен сав у свој високи позив.

Било ми је необично мило, кад сам с врата још чуо, да је Радомир жив. И ако је болничарка си-ноћ казала да Радомир полако умире, ја сам, чувши сада да Радомир још живи, ипак помислио да неће умрети; лекар је ту око њега, он ће га спаси. С том на-дом и страховањем пријем лекару, представим му се и упитам га: шта он мисли о стању рањеникову. Лекар ме благо по-гледа, уздану и онда тихо, готово нечујно, рече:

— Нема никакве наде... Сиромах младић повређен је тако, да се не може спasti. Он је требао

Руси ни ту нису оставили Нем-це на миру, него су предузели енергично гоњење противника, да га до краја дотуку. Где ће се за-уставити то гоњење, не може се срећи.

У исто време Аустријанци су предузели енергично наступање на линију Сане и Дњестра. Њихова акција, која је у почетку имала неких успеха, потпуно је парализана одговарајућим наступањем руске војске, пред чијом нападом су Аустријанци опет морали да отступе на Карпате.

Тако су после тромесечног рата аустро-немачке армије принуђене да коначно пређу у дефанзију. Иницијатива се налази у руским рукама и већ су концентрисане сile, потребне да се нанесе по-следњи ударац.

Овај успех руске војске има огроман значај за цео ток великог светског рата. Немачку није тешко напасти ни на Рајни ни на Одри, нарочито за време зими, која јој не носи ничег добrog. Губитци немачке војске су колосални. Према рачунима самих немачких листова за прва два месеца немачка је војска изгубила до 760.000 људи. У току трећег месеца немачке војсковође су подигли читава брда лешева војника и официра под Анверсом, на реци Изеру и на Висли, а тако исте и у Августовским шумама. Сада су губитци немачких армија без сумње далеко пребрали милион људи. Међутим, за савезнике рат тек сада почиње, као што је тачно речено Черчил. Ако кампању не буду могли завршити једним одлучним ударцем, савезници ће Немце сатрти у току ове зими. Зимски рат садржи за Немце много непријатна изненађења. По дубоким снеговима или непрелазном блatu немачка тешка артиљерија неће бити у стању да се креће, а без својих „чемодана“ (чемодан је куфер, тако руски војници називају немачке тешке гранате) Немци не могу наступати. Тако исто окlopљени аутомобили са топовима и митраљезима неће моći ни да макну по снеговима и раскаљаним путевима. А занимљиво је знати, шта ће Немци зими радити са својим теретним аутомобилима. Кад наступе мразеви „Цепелини“ ће морати да прекрате своје летење, јер при великој хладноћи у горњим слојевима ваздуха они губе силу, која их диже. Летење на аеропланима зими је могуће само у изузетним случајевима, јер ће се ваздухопловци срзавати, а што је главно, — кроз наочари, на које се нахватао лед, не може се ништа видети.

Турски посланик шетао се аутомобилом по вароши. У једној од главних улица, већика гомила Немца зауставила му је аутомобил, поздрављајући га бурно. Тада је турски посланик држао говор, у коме је, између осталога, рекао и ово:

— Нај ад је дошао тренутақ,

када ће Ислам пречистити старе рачуне с Русијом, а под заштитом немачког цара, који је у ово време једини крунисани пријатељ муслиманима. Пружајући с благодарношћу руку Цару Ђиљему, отоманска царевина поздравља и њеног достојног савезника цара Франца Јосифа.

„Угро Росија“ вели, да је по-

сланик завршио говор певањем немачке химне

Према томе у зимском раговану Немци се лишавају свега оног, што сачињава њихову главну снагу и што им за сада дозвољава да се држе против надмоћних савезничких снага.

Слободни барут

Сакривање пораза манифестијама.

Жестина, са којом су Немци навели Турску да зарати са Русијом, показује да су Немци од тога рата очекивали много користи. Сва немачка национална штампа истиче значај поступка Турске и вели да ће се то ускоро „благотворно“ осетити и на европском бојишту.

Једино социјалистички листови опомињу немачки народ, да се не заварава празним надама, јер руско-турски рат може на Балкану да изазове нов распоред сила, која никако неће бити повољан за немачко-турске интересе. Сем тога, веле социјалисти, сад се Италија може уместити у европски рат у корист Споразума, а поводом је лако ћаћи. Руско-италијански односи и наче су почели да улазе у фазу, која значи нешто више него пријатељство.

У Берлину су приређене „ко-лосалне“ одушевљење манифестије у част Турака. Међутим рекли би да је та манифестија имала сасвим други циљ: да ублажи утисак, који су изазвали извештаји о поразима у руској Пољској,

На берлинским улицама

Већи Немац од Виљема

Пре кратког времена могла се видети у Берлину интересантна сцена.

Турски посланик шетао се аутомобилом по вароши. У једној од главних улица, већика гомила Немца зауставила му је аутомобил, поздрављајући га бурно. Тада је турски посланик држао говор, у коме је, између осталога, рекао и ово:

— Нај ад је дошао тренутақ, када ће Ислам пречистити старе рачуне с Русијом, а под заштитом немачког цара, који је у ово време једини крунисани пријатељ муслиманима. Пружајући с благодарношћу руку Цару Ђиљему, отоманска царевина поздравља и њеног достојног савезника цара Франца Јосифа.

„Угро Росија“ вели, да је по-

сланик завршио говор певањем немачке химне

Помоћ Белгији

Човеколубивост Америчана

Управа Фонда за потпомагање близњих, који је установио чуvenи амерички милијардер Рокфелер, изјавила је, да ће Фонд,

ако буде потребно, дати милион долара да се олакша судбина мирног становништва заражених земаља. Кроз неколико дана стижиће у Европу нарочита мисија овог фонда која ће расмотрити ситуацију и дати своје мишљење о томе где и колико треба дати помоћ.

За сада је решено, да се Белгијанцима сваког месеца даје помоћ у храни у вредности 2,500.000 динара. За Белгију је већ из Њујорка отпутовао један велики амерички трговачки брод, који на себи носи скоро 30.000 врећа брашна, 14.000 врећа пиринца, 3.000 врећа пасуља и доволјну количину масти. Белгија ће у току 7 до 8 месеци примати овакву помоћ, да би се избегла опасност од глади.

Енглеска влада дала је слободан пропуст овом броду, а и немачке су власти обећале да те намирнице неће узети за своју употребу.

Судски указ

Потписан је и публикован указ којим се постављају

у кулановском окружном суду: за писара прве класе Драгутину М. Лазаревића, писара исте класе тетовског окружног суда — по молби;

у призренском окружном суду: за интабулационог протоколисту треће класе Владимира Дамњановића, адвоката треће класе у јеставци;

у тетовском окружном суду: за писара друге класе Јубомира Кандића, адвокатског приправника — дипломираног правника;

У тиквешком окружном суду: за писара друге класе Радована Атанасијевића, студента права;

У ужишком окружном суду: за секретара друге класе Јубомира Ђурића, секретара друге класе шабачког првостепеног суда — по потреби службе.

Дневне вести

Г. Пашић у Крагујевцу

Јављају нам из Крагујевца да је тамо из Ниша допутовао Председник Министарства Г. Пашић.

Просветни указ

Потписан је указ којим се постављају: у Министарству Просвете за писара прве класе

и капци стоје косо у вис. Десном ногом и десном руком још увек ради — грчевито их савија и испружа. Свак се живи чуди његову борбу. Пред његовом постельом данас стоје четири четника. Један је мало старији, може имати до 30 година, и говори несрпским нагласком; остали су све младићи. Чудно је одело ових јунака. Сваки је готово друкче одевен, и ни један није топло и добро одевен. Један, понажајла, носи лак летњи капут — обоје испрљано и подерано. Преко лаког капута опа-сао је реденик. Обућа му је испрљана. И у таквом оделу и обући овај млади човек проводи јесење хладне дане и ноћи у рововима и брани Београд док ми, у постельи и сити, спавамо у топлим постельама, заклоњени од најмање про-маје, и сити и спокојни за свој живот.

Сви су они дошли на мело времена да виде Радомира, па да

и се још мучи. Данас ће ипак умрети.

Данас ће ипак умрети.</

се срт јован Стојковић, писар треће класе истог Министарства, у гимназији у Битољу за супленту г. Радисав Митић, свршени ученик филозофског факултета; у богословији призренској, за супленту: г. г. Бранко Ђорђевић и Никола Поповић, супленти гимназија.

Дуван за Београд

Данас стиже у Београд већа количина криженог дувана у сандуцима и две врсте цигарета.

Нови подинжињери

Потписан је указ којим се постављају за подинжињера прве класе у Министарству Грађевина г. Сава Ј. Величковић, дипломирани инжињер, а за подархитекту истог Министарства г. Милан С. Милић, дипломирани архитекта нашег Универзитета.

Уважене им оставке

Министар Просвете решио је да се Владимиру Стјанићу, супленту Ваљевске Гимназије; Тодору С. Видојевићу, супленту Нишке Гимназије; Миодрагу Лазаревићу, супленту Пожаревачке Гимназије; Илији Павловићу, супленту Друге Крагујевачке Гимназије; Пријиславу Зарићу, супленту Кумановске Гимназије; Драгиши Лапчевићу, супленту Сmederevske Гимназије, и Милану Ванлићу, супленту Сmederevske Гимназије, уваже оставке, које су поднели на државну службу.

Аероплан над Београдом

Јуче око 5 часова после подне, појавио се над Београдом један аустријски аероплан. Са великом брзином аероплан је прошао изнад Београда и упутио се за Сmederevo ради извиђања положаја око Сmedereva, на којима су Аустријанци претрпели пре четири дана страховит пораз.

Из окружне благајне.

Доставља се свима лицима која долазе на касу окружне благајне ради исплата, да благајна неће никоме исплаћивати плате, пензије и у опште никакав издатак, док јој се прво не поднесе пореска књижица, из које ће се благајна уверити да је дотичном лицу разрезан порез за текућу годину.

се опет одмах врате у своје ровове... Каква ли судбина њих чека! Међутим, они и не мисле на себе; жао им је доброга и непрекаљеног друга Радомира...

26. октобра — пре подне.

Данас већ и ја увиђам, да ће Радомир ускоро изданути. Дисање му је сасвим тешко и споро, срце све слабије удара, живот се гаси уједино. Два четника дошли су да виде свога друга. И ово су друга лица, која до сада нисам виђао. Они се ређају, долазе једни за другима, јер сви не могу најданији напустити своја места. Ова двојица сасвим су бедно одећена, а млади као роса. Хтelo их је доћи више, али није се могло; данас се надају некој акцији...

26. октобра — по подне.

Радомир је умро у 2 часа и 15 минута. Умро је тихо и мирно, угасио се као свећа када догори. Код њега су била два болничара, старца из последње одбране, и

Срби у аустријској војсци

— Неколико светлих примера љубави и оданости прекосавских Срба према Србији —

(Писмо „Пијемонта“)

Са положаја, октобар, 1914.

Знатан део оних аустријских трупа, које су надирале августа у месецу у правцу од Зворника и Љубовије према Јадру, чинили су Срби. Поред њих било је и других Словена: Хрвата, Чеха, Словенаца, Словака, а било је и туђих народности: Мађара, Немаца, Талијана и Румуна. Ту скоро смо приметили, да сада на једноме место према нашем фронту има и нешто Арнаута,

Срби са осталим Словенима, изузев Муслимани и само један део Хрвата, свакако неки крајње затуцан и католички фанатизован слој хрватски, издавали су од осталих својим држањем и понашањем према нашем народу у свим областима. Има појава, из којих се види, да је у свакој прилици и у свима својим поступцима гледали, да наш наред, као свој, заштите, што у рату много значи. Али, налазећи се у непријателској војсци, нису то могли отворено чинити, већ мањом на само и, кад су били сигурни, да их түћинци неће приметити. У томе су неки нарочите довијали, да најпре одбију сумњу од түћинаца, па су се по том на све начине трудили, да понашају, како су Срби, да изразе своје српско расположење и да помогну народу.

До душе од њих се могло очекивати и више нешто, али за сада нека не остане запажено и ово, што ћемо наговестити; извињава их у многоме, што су помешани са туђим народностима (свака је регимента комбинована из батаљона различитих регимената) и што имају мањом туђе старешине или одрођене Србе, те им је прелазак к нама био могућ само за време патролирања и то појединачно и у омањим групцима.

Да поменемо, дакле, ове светле примере српскога народа у аустријској војсци.

У селу Церови (Јадар) за време преласка Аустријанаца преко Дрине почетком августа нису могли избеги испред „Шваба“ сви становници овога села. У једној кући била су два брата (Пајићи, Пантeliја и Јован). Били су се задржали у истој кући и затворили се, па нису отворили, када су Аустријанци почели лупати.

Ови разбију врате, уђу и обојицу убију, па их избаце ван авлије. Нос је постао шиљатији и суњи. Силне јуначке груди спласне и, рекао бих, испразниле се. А врат се изгубио и готово ишчезао у подигнуту голу рамену. На челу се јасно видела смртна рана, мада ју је покривао танак бео вео.

То је био последњи опроштај с јунаком и бранитељем Београда. Одмах затим момци су узели Радомира, метнули га на мртвачку кола и свештеник болнички отпратио га до вечне куће. Радомир је сахрањен у новој 43-јој војничкој парцели; на крестачи му је исписано име и презиме, а изнад тога стоји редни број гроба — 76.

Слава ти, верни и јуначни Радомире!

Кад је ваљало прелити покојника, свештеник је подигао заклон пац престога дрвеног сандука и прелио. Тада сам последњи пут видео Радомира. За дан и ноћ он се грудно променио. Уместо мушкога крупнога лица, преда мном је лежало исушено бледо лице.

бојте, чувајте се ових, што ћуте, све им чините, све их слушајте и кућу нек ти запале, не говорите, јер хоће да убију". Даље му је казао, јако Швабе у Босни "хладе наших људи повешаше и силна зла починише". Колико је пак ценио Аустрију, види се из овог његовог предвиђања: „Ви сте Србијанци баш опасни; 20 година како ровите против Аустрије и доскочићете јој". — Даље је научио Саву, како да спасе оно крупне стоке, што му је остало (говеда) Наредио му, да из двора уклони у забран, тамо веже и задржи, па ако ту случајно наиђу Аустријанци, да им каже, како су ту стоку њихови људи везали, да би је кроз који дан кренули. Тако је учинио и спасао говеда. Све што су му из куће узели ради јестива и пика, платили су му и понашали се у свему добро. При поласку казвао је Сави, да и од других Срба наплаћује све, што им буде дао.

(Наставиће се)

Р. Т. Николић

Лек за ране

— Употреба једног раствора —

Многе гране науке и технике обогаћене су у току овог рата новим проналасцима. Па и медицина има да забележи неколико нових и корисних начина лечења рана.

Као једна од важних новина јесте употреба раствора јода као антисептичног средства код рана од пушчаних зрма, које је нарочито испитао и истакао познати француски хирург професор Пјер Делбе.

Према његовом упутству, израђио је један париски апотекар на рочите растворе јода у флашицима са четицијом за премазивање рана. Супруга Анрија барона Рочилда купила је 200.000 таквих флашица и поклонила француским војницима; и француска влада предузела је мере да се сваки војник снабде таквим раствором.

На тај ће се начин број загађивања рана свести на минимум.

Последње вести

у Галицији и Источној Пруској

Ниш, 30. октобра.

Према телеграмима који су данас стigli из Петрограда руска офанзива у Галицији продужује се форсираним маршом. У Источној Пруској према Немцима Руси продужују још успешније своју офанзиву и на целом фронту потискују Немце, који се нагло повлаче.

Нов турски пораз

Тифлис, 28. октобра

Коминике главног штаба Кавкаске армије:

У суботу 25. октобра две турске дивизије са 43 пољска и неколико тешких штолова, са многобројном курдском артиљеријом пошли су од Хасемкале проплив наших позиција на Киприкеју, које су заузеле пред вече. Турци су неколико пута одбијенч са висова, преко којих су хтели да обиђу наше десно крило. Козачка артиљерија која се изненада појавила у неаријашелској позадини отворила је смртоносни оган. Турци се поколебају, па прво попустију њихово лево крило, па затим цео фронт поче у нереду да одступа.

Француски успеси

Париз, 28. октобра

На северу од Лиса било је одбијено неколико непријатељских напада. У околини Араса, пошто смо сувили немачку офанзиву, напредовали смо у правцу североистока. У Аргони и на Ену сачували смо позиције и поред огорчених немачких напада.

Концентрација у најад

— Како се стручно објашњавају порази. —

Надвојвода Фридрих, врховни командант аустријске војске, да би подигао пали дух војске, у једној својој дневној наредби изјавио је у име царево захвалност официрима и војницима због храброг држања у борбама против Руса. Затим надвојвода у својој наредби указује на то, да нова концентрација аустријске војске, која оперише са немачком војском не може никако да се сматра као одступање.

То је решење донето из стратешких разлога, јер би било неизложено туђи одлучну битку са већим непријатељским снагама на обалама Висле.

АМЕРИКАНСКИ
Краљ Дијаманата

извештава пош. публику да продаје сву робу по чудноватим ценама.

Неколико стотина хиљада комада разних ствари за употребу к:о: електричне лампе, упаљаче, ташне, новчанке и т. д. од 50 п. д. па на више.

Железнички сатови од 4 дин. па на више.

7-8

Капци од артије
Већа количина капака од артије продаје се. Упитати уредништво „Пијемонта“ — Краљ Александрова бр. 12 — 7 —

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ ШТОФОВА ЗА МУШКО ОДЕЛО И КРОЈАЧКОГ ПРИБОРА

Поповић, Лазаревић и Комп.---Београд

Препоручује п. п. највећи избор штофова за зимску сезону као и једну велику партију ШТОФА ДУБЛЕА-УЛСТЕРА

Молимо поштоване муштерије из унутрашњости да нас извеле посетити ради избора истих, пошто због ванредних прилика мустре неможемо на увијај слати.

Уједно јављамо да железница прима робу на отправљање од станице Ресника. 5-10

Тражим своју мајку

Марти Деспотовић и две сестре, општина Бесеревачка, срез рачански окр. ужики. Моли се онај који што год сазна о њима да јави Јованки Јовичић Зорина ул. бр. 23. Београд. 2-3

Војничка захвалност

У овом светом рату за ослобођење дала се прилика свима и свакоме, да покаже, како српски осећа и мисли. Поред јунака, који сада на боишту залажу свој живот за отаџбину, похитале су и наше дичне Српкиње, да и ослуже својим племенитим срцем својој отаџбини. Међу првима је г-ца Мица Крстићева која неуморно ради у рез. вој. болници у Крагујевцу. Као рањеник, који сам из њених руку толико залагаја леба појео и толико чаша воде попио, сматрам за своју дужност, да овај пример и стакнем овим путем и изјавим своју срдочну благодарност како г-ци Мици, тако и осталима и да такве примере препоручим свима српским мајкама, кћерима и сестрама.

Србин гине јер имаде зашто

а злоторија црни данак дође"

Чедомир Радовић

рањеник — каплар 3ч. 1 бат.

XI пук Поповић

000000000000

Најбољих Кримера, Астра-

гана, Сомота, Порхета

као и других артикала за

јесењу и зимску сезону у ван-

редно великом избору има

ПОМОДНА ТРГОВИНА

Браћа Х. Габај

КОД "КРУНЕ"

кнез Михаилова ул. бр. 33.

Београд. Преко од Гранд

Хотела. 4-4

000000000000

7-12

Београд—Теразије

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000

000000000000